

כוכב זרח



בסאן טרופז חתכה בריגיט בארדו את ורדי ידה ובלעה גולות רצל. עתה ני צרפת ומליוני מעריציה של חתולת-המיז הצרפתית נאחזו התרגשות. אולם הסערה סביב נסיון התאבדותה של אלילת הקולנוע האי רופאי ויחסי האהבהים שלה, כמעט ולא הגיעה אל קבוצה קטנה של אנשים קרי מוח וצלולי-מחשבה — הכוסים של תעשיית הסרטים הצרפתיים. הם ידעו עובדה אחת — כוכבה של בריגיט בארדו החל דועך. עוד שנה, שנתיים, לכל היותר שלוש, היא תיעלם מזירת הקולנוע. נסיון התאבדותה היה בעיניהם קוריוז. מה שגויין אותם היה בעיה חמורה יותר — מי תהייה האלילות החדשות אותן הם חייבים לספק לקהל צופים. לבחירתם עמדו שמות מספר. אחד מהם שם ישראלי טהור — שמה של דליה לביא.

עד לפני חצי שנה היה זה שם בלתי-ידוע. כיום מכיר כל איט בתעשיית הסרטים הצרפתיים את שמה. במועדוני-הלילה במופגנס, מקום היאספם של שחקני הגל החדש הצרפתי, היא אורחת רצויה. בדוביל, עיר הנופש שבקירבת פריס, שם מבובים אילי-הקולנוע הצרפתי את כספם במישחקי-מל ובטורניר חדש של דהירה במהירות של 60 קילומטר לשעה, על גבי שלדים של מכוניות שלהן רק הגה בלבד, היא מושג ידוע. תוך תקופה קצרה של כמה חודשים הופיעה דליה בת ה-18 בשלושה סרטים חשובים (הכלב של פיק, קאנדיד וליה על החוף עם מרטין קרון), מתחילה בסרטה הרביעי, החג הספרדי. מה הביא לעלייתה המסחררת של הנערה משביציון, שעד לפני שנים אחדות עוד שיחקה בחוף הים של נהריה, ועוד לפני שנתיים התחמקה בעזרת שמיות חקשורות זו לזו, מהקומה השנייה של בית-הספר התק לאי בהדסים? האם היתה זו האופנה הישראלי של שפשוטה בקולנוע והביאה לעלייתן של כוכבות ישראליות? או אולי היה זה כיש רון המישחק שהעלה אותה לפסגת ההצלחה? אצל דליה לביא לא היו שני גורמים אלה בעל-משקל, בורכה אל ההצלחה. כי דליה היתה מלכתחילה. הטיפוס שנועד להיות כוכב בת קולנוע. היתה זו רק שאלה של זמן. צירוף מיקרים גרם לכך שהיא תעשה זאת במהירות שאיש אצל יפה לא — אף לא היא.

כאשר חיפש רפאל נוסבאום אחרי נערה ישראלית שתמלא את התפקיד הראשי בסרטו חולות לוחטים, הוא חיפש טיפוס מוגדרי. "דינה שבסרט", כתב לנציגיו בארץ, "צריכה להיות בת עשרים בערך, טיפוס תל-אביבי, פיקחית מאוד, מעוגינת בכל מחיר להשיג את מטרותיה האגואיסטיות." דליה לביא היתה ההיפך הגמור מהטיפוס

דליה לביא בשבי ציון

הורה מיד במיברק: החתם את דליה מיד. לא יכולתי להחתים אותה. לא היו לי תא ריכים או הנחות לגבי גובה התשלום מלבד זאת הודיעה דליה כי לפני שיצולב הסרט עליה לצאת לפאריס.

או ידעו רק מעטים שדליה נסעה לפאריס כדי להפגש עם הוריו של צעיר צרפתי אותו הכירה בארץ, ושעמדה להגשא לו הוריו של הצעיר, בעלי רשת חנויות להל בשם בפאריס, שמפחה שמרנית מאוד, התנגדו בכל תוקף לכך שדליה תהיה כוכבת קולנוע, מיכשול שני שם גם הוא כמעט קץ לתחילת הקאריירה הקולנועית של דליה. נוסבאום ערך בגרמניה מיבחניו בדל נערה צרפתייה בשם פאוסט; צילומי-המיבחן שלה הניחו את דעתו. נוסבאום כבר החליטם אתה על פרוזה. פאוסט ארוה את הפציה כדי לבוא לארץ, אלא שברגע האחרון התעקשה אמה לבוא איתה. נוסבאום סירב, ודליה עלתה שוב על הפרק. כשהגיע נוסבאום לארץ הוא ראה את דליה תוך כדי נסיעה במכונית. כעבור דקות מספר החליט: זהו זה. דליה קיבלה את התפקיד ממורת כסו של 1500 ל"י ששולם לה כשכר השתתפותה בסרט.

כאן התגלגלו העניינים בקצב מהיר. הסרט הוסרט, דליה נישאה ונסעה לפאריס. כאשר באה לפסטיבל הסרטים בקאן, שם הוצג חולות לוחטים מחוץ למיסגרת הפסטיבל, עוררה תשומת לב, וכך תה מיד בהצעות להופעה בסרטים. כיום מתגוררת דליה בדירה בת שני חדרים באחד הבתים החדשים והמפוארים ביותר בפאריס. היא כמעט ואינה מנהלת בית, כיוון שאין לה אפילו מושג יסודי בכיול או כשאר עבודות הבית. מחזה שיגרתיה הוא לראותה בכל שעות היום שוכבת על מיטתה לבושה, בחברת בעלה וידידים, כשכולם צופים יחד במקלט הטלוויזיה הניצב מול המיטה.

למרות עלייתה המסחררת נשארה דליה אותה צברית חצופה משבי-ציון המתעקשת ללכת במכנסים ובחולצה הדוקה למורת רוחם של בני משפחת בעלה ובעיקר של אמו. המנסה לחנכה ברוח החברה הפאריסאית הגבוהה. אסור לה לצאת במכנסים לרחוב. אסור לה לנסוע במטרו. אסור לה להשמיע ביטויים בלתי מכובדים. את שערותיה השחורות צבעה דליה לצבע חום אדמדם, כדי ליצור קונטראסט לעיניה הכהות וצבע עורה השחום. כאשר היא יוצאת לרחוב, משתגע כל הרחוב אחריה, באותה מידה, כשם שהשתגעו לפני שנים, אחרי אלת, בעלת גוף נהדר אך ילדותית כמו דליה — המוכרת בשם בריגיט בארדו.

הקאמרי, אותו הזמנתי לבוא בחשאי, שמע, אמרתי לעודי, ברגע שדליה תעמוד לפני המצלמה ואחרי שהיא תניאש מברוא של הבחור, תכנס לפתע ותאמר: שלום דליה. עודד הבין את דברי. הבחנתי בחיוך ער מומי על פניו. התרגיל החל. דליה היתה איומה. היא סיגננה את תנועותיה כמיטב יכולתה, ניסתה לשחק מבלי להגזים, אך במקום זה הגוימה מבלי לשחק. סימנתי לעודי, שנכנס לתחום הצילומים ואמר בלי היסוס: שלום דליה, אני מצטער שאחרתי. מיד חיבק אותה חיבוק עז ונשק לה נשיקה של ממש. דליה היתה אחרות פלצות. חשבתי שהיא תפרוץ החוצה כבהלה, מזירת הצילום. אבל התמהון ארך רק עשירית השנייה. מיד התציפה פנים והשיבה ללא הכנה: מה אתה חושב, שאתה יכול לאחר תמיד ולהשאיר אותי כאן בקיר הזה? אם תאחר עוד פעם תמצא כאן רק שירים של סיגריה.

"דליה היתה נהדרת. התמהון האמיתי, המכונה וההתרגשות הפכו לפתע לפוסטנוציאל דראמטי. הנשיקה פעלה את פעולתה, היא יצאה מתוך עצמה, קאט! קראתי לצלם."

יפר דוד גרינברג על המשך אותו מיבחן: "קטע המיבחן הבא היה מתוך התסריט. עשינו פאנטומימה של הקטע מיגדל המים. בקטע הופיעו דליה ואורי זוהר. כאן קרה משהו מפתיע. בסיום כל קטע היו מכניסים דליה ועודי אימפרוביזציה שעניינה הוא הנשיקה, עם או בלי בימוי. האורחים שנוכחו באולם לא הפריעו להם אפילו כש-אלה היו מפני הסרטים ששינו והבמאי הצרפתי כריטיאן ז'אק, שבאו לבקר באולפן. "כמו כל צרפתי טוב התעניין ז'אק בדליה. חשתי שהקרקע נשמטת מתחת לרגלי. שב בשקט, אמרתי לו, יש לה כבר חווה? "נוסבאום, שראה את הצילומים בגרמניה,

שנדרש. היא היתה פחות מבת 17, לא טיפוס תל-אביבי, לא פיקחית ביותר וגם לא היתה מעוגינת להשיג בכל מחיר מטרת אגואיסטיות. נוסבאום רצה בשתי מועמדות שתמלאנה את התפקיד — דינה דורון ויעל דיין. דינה התכוונה לנסוע לארצות-הברית. יעל דיין לא התכוונה ליהפך לכוכבת קולנוע. כך הגיעה דליה אל התפקיד. נוסבאום שראה את תמונותיה התלהב מיד, הורה לע"רוך מבחן בד לדליה.

דליה לביא הופיעה לצילומי-המיבחן באולפני גבע, שנערכו על ידי עוזרי-הבמאי דוד גרינברג. סיפר גרינברג על אותו מיבחן: "ובכן, אמרתי לדליה הנרגשת, ניגש כדי מבחן. ישבנו ליד שולחן. שוחחתי אתה כדי להתרגל לאווירת המקום. התחלנו בתרגילי-תרגול. שאלתי אותה שאלות שינויות והיא השיבה. הצלם עמד כל הזמן מהצד. עכשיו אמרתי, תשיבי לשאלות מול המצלמה. דליה ענתה בקיפאון ובקור. המצלמה פעלה. לא היה חומר גלם בתוכה. אחרי שהאווירה התחממה קצת, ביקשתי מדליה שתכין אטויד קטן. הוא לא בא, אמרתי. עשי מזה איזה שהוא תרגיל, מי לא בא? שאלה דליה.

אינני יודע. יכול להיות שזה החבר שלך, או המורה או כל מי שתרגילי דליה הכינה תרגיל אשר לפיו הבנתי כי היא מצפה לפגישה עם בחור, אבל הבחור לא בא. התרגיל הכל את כל סימני ההיכר של סיטור אציה כזו: עישון עצבני, הצצה חסופה בשעון, הסתכלות לצדדים וכדומה. היתה זו תגובה של נערה שאין לה מושג במישחק. "עזרתי לדליה, הוספתי כמה פגנטים שגיהנו את האטויד ואמרתי: ובכן, מצלמתי!" היה ברור מראש כי הקטע יהיה רע מאוד. עשינו חזרות נוספות. הרגשתי שעלי לעשות משהו מכריע כדי לשבור את הקיפאון. מאחורי עמד עודד תאומי, שחקן התיאטרון



סרט בפאריס
דליה בסצינון בה היא מקצי עת פארוליה מזרחית על קנדי של הולטר

מעל הפלקטים בבתי הקולנוע, ומעל מכוניות מתנוססים שמהן ותמנתה של דליה ככוכבת. אפילו אלעל שילבה את הפירסומת שלה בברלין עם הפירסומת לדליה בחולות לוחטים.

פירסומת בברלין
אפילו אלעל שילבה את הפירסומת שלה בברלין עם הפירסומת לדליה בחולות לוחטים.

שאלת הבעל
דליה בהצגת ה' בכורה של חר' לות לוחטים בברלין, בשמלה שתכנן בעלה.